

Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Delikvence z hlediska psychopatologie

Autor práce: Iveta Špirhanzlová

Obor studia: Pedagogika volného času

Posudek vypracoval: Mgr. et Mgr. Alena Pikhartová, Ph.D.

Datum: 30.4.2017

Předkládaná bakalářská práce s názvem *Delikvence z hlediska psychopatologie* je prací teoretickou, s rozsahem 33 stran včetně úvodu a závěru (bez obsahu a seznamu literatury). Představím ji nejdříve zevrubně (co je jejím obsahem), poté zhodnotím její formální, jazykovou a obsahovou stránku. Nakonec připojím můj osobní názor na kvalitu práce a navrhu klasifikaci.

V úvodu autorka seznamuje čtenáře se svou osobní motivací ke zvolení daného tématu, dále pak se strukturou práce a stručně s obsahem jednotlivých kapitol (1,5 strany textu). První kapitola (5 stran textu) je věnována základním pojmům (např. odlišení delikvence a kriminality). Bio-psycho-sociálními determinantami psychických poruch se zabývá ve druhé kapitole (6 stran textu). Nejobsáhlejší kapitola práce (12 stran) představuje jednotlivé psychické poruchy dle MKN 10, přičemž vybírá ty, se kterými se *můžeme setkat v souvislosti s delikvencí* (viz str. 19). Ve čtvrté kapitole se na dvou stranách autorka opravdu jen zmíní o prevenci. Poslední pátá kapitola (6 stran) obsahuje konkrétnější prezentaci výsledků tří výzkumů z českého prostředí.

Z hlediska formální stránky práce musím ocenit preciznost. Žádná z povinných součástí práce nechybí. Rozsah práce (co se týče počtu stran) splňuje nároky na tento druh prací kladené. Text je přehledný, grafická úprava vyhovující. Autorka správně a důsledně používá přímé a nepřímé citace, korektně odkazuje na zdroje. Malý problém nastává v odkazování na zdroj s více autory – nepoužívá správně interpunkci a odkaz tím ztrácí na přehlednosti (např. s. 30: JANÍKOVÁ, H. BEZDÍČEK M. *Vandalismus, kriminalita, delikvence, prostituce dětí a mládeže*, s. 32 namísto JANÍKOVÁ, H., BEZDÍČEK M. *Vandalismus, kriminalita, delikvence, prostituce dětí a mládeže*, s. 32; dále pak téměř všude v odkazech na zdroj s více autory, vyjma odkazu na knihu O. Matouška a A. Matouškové na straně 12 a 14). Opět problém s interpunkcí přichází např. na str. 19 (HERETIK, A., *Forezná psychologie*, s. 147 namísto HERETIK, A. *Forezná psychologie*, s. 147). Na str. 10 je autor uveden malými písmeny, stejně jako v závěrečném seznamu literatury (CARIPALOGU, P., *Úvod do psychologie osobnosti*, s. 65 namísto CARIPALOGU, P. *Úvod do psychologie osobnosti*, s. 65). Všechny v textu použité zdroje jsou důsledně uvedeny v seznamu literatury. Cením si vhodného zacházení s internetovými zdroji. Webové stránky MŠMT, American Psychiatric Association nebo Ústavu zdravotnických informací a statistiky považuji za věrohodné a jejich pružné používání v dnešní době za užitečné. Množství použitých zdrojů je dle mého názoru dostačující (celkem 32 zdrojů včetně internetových). Bohužel chybí jakékoli cizojazyčné zdroje.

Množství překlepů (napočítala jsem celkem 14) a jazykových neobratností (*závadné sociální a rodinné prostředí* – s. 34; *byly zkoumány sklony, které bývají spojovány s možným nástupem delikventní cesty, a to deprese, schizofrenie, hysterie, psychopatie, sociální introverze, hypochondrie a paranoia* – s. 14; *jejich prostřednictvím pak mohou v sobě objevit případný skrytý talent nebo jenom to, co je vyloženě baví a na tom dále pracovat a rozvíjet* – s. 32; *rodiče o ně nejeví přílišný zájem* – s. 37; *někdy nevýhoda nízkého*

intelektu – s. 39) je s velkou shovívavostí přijatelné. Na str. 22 je uvedena *hebefrénní forma schizofrenie*, což je doufám překlep a nejedná se tudíž o neznalost.

Obsahová stránka je dle mého názoru nejslabší. Práce je sice dobře strukturována a logicky vystavěna, avšak převažujícím způsobem práce s použitými texty je jejich povětšinou prosté kladení za sebe (pro příklad je možné podívat se na strany 29-30 pojednávající o psychoaktivních látkách). Zároveň bych si dovolila autorce vytknout nadužívání přímých citací. Ty se dle mého názoru mají použít jen tam, kde chceme jasně, přesně a co nevístižněji charakterizovat základní pojem, doložit co nejtrefněji dané tvrzení. Text má spíše popisný a kompilační charakter. Nedožíváme se tedy, v čem je rozdílný pohled na delikvenci např. Mlčáka, Novotného a Matouška (spolu s Matouškovou). Uměla bych si představit, že v učebnicích psychopatologie a forenzní psychologie bude autorka více hledat způsoby pohledu na vztah mezi delikvencí a psychopatologií, a tyto pohledy pak navzájem srovnávat. Například prověřovat odhad Gézy Dobrotky, o kterém sama hovoří na str. 21, že *50% kriminálních zločinů a 75% vražd je spácháno lidmi s poruchou osobnosti*.

Vzájemnou provázanost mezi diagnózami z druhé kapitoly a výzkumnými zjištěními představenými v páté kapitole si jaksi čtenář musí provést sám. Pojednání o jednotlivých poruchách je poněkud učebnicové, přičemž jako doplnění je obvykle na konci odstavce uveden výskyt dané poruchy u konkrétních trestných činů či přestupků (např. str. 22 – jsme seznámeni s diagnózou schizoidní porucha osobnosti, poté dovětek: „Mezi sériovými vrahy, tj. pachatelí mnohonásobné trestné činnosti se vyskytují ti, jež postihuje schizoidní porucha osobnosti.“ V jak velké míře se tato porucha u sériových vrahů vyskytuje se již však nedozvíme, což je poněkud škoda vzhledem k tomu, že práce má za cíl pojednávat o delikvenci; dále na str. 23-24 u emočně nestabilní poruchy osobnosti souvislost s delikvencí zcela chybí; na str. 30 se u psychoaktivních látek dozvíme jen, že *52,3% vražd bylo spácháno pod vlivem alkoholu nebo alkoholu a léků*).

Jako téma do diskuse bych ponechala problematiku ADHD, neboť se domnívám, že autorka problém zjednodušila natolik, že je její výklad zavádějící. Pokud s pojmy ADHD, LMD či LDE nakládá, měla by je lépe a fundovaněji objasnit v kontextu způsobu pohledu na problém (etiologie x projevy). Ráda si pak nechám vysvětlit, jak myslela zmínku o tom, že *ADHD není v ČR diagnostikována* (str. 28-29).

Přes všechny nastíněné nedostatky se domnívám, že autorka prokázala schopnost vyhledat k danému tématu relevantní literaturu, najít v ní základní pojmy a strukturovaně problematiku předložit. I když odkazování na literaturu není bezchybné, autorka jej ovládá. Práci by bylo možné vylepšit zejména co se týče obsahové stránky, zároveň by práce mohla být výrazně horší, než ve skutečnosti je. Osobně ji považuji za obhajitelnou a přikláníla bych se k hodnocení „dobře“ (možná i „velmi dobře“ v závislosti na průběhu obhajoby).

Alena Pikhartová

Mgr. et Mgr. Alena Pikhartová, Ph. D.